

Bisidderkursus marts 2022

Uddybende Jura

Ankestyrelsens Danmarkskort fra juni 2021

Generelle vigtige regler

- Forvaltningsloven har flere vigtige bestemmelser som samlet hjælper til en større retssikkerhed
  - Bestemmelserne om aktindsigt er utrolig vigtige
    - De hjælper borgeren til indsigt i egen sag
    - Og kan hjælpe til at eventuelle fejl korrigeres hurtigt
  - Der er også bestemmelser om at borgeren har ret til skriftlig afgørelse, at der i den afgørelse skal laves en begrundelse som henviser til de retsregler der har været anvendt samt angive de hovedhensyn der har været bestemmende for en eventuel skønsudøvelse

Generelle vigtige regler fortsat

- Offentlighedsloven
  - De vigtigste bestemmelser her er:

Notatpligt

§ 13. I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en myndighed m.v., skal den pågældende myndighed m.v., når den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, der er af betydning for sagens afgørelse, snarest muligt gøre notat om indholdet af oplysningerne eller vurderingerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne eller vurderingerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 2. En myndighed m.v. skal i sager, hvor der vil blive truffet en afgørelse, endvidere snarest muligt tage notat om væsentlige sagsekspeditionsskridt, der ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 3. Notatpligten efter stk. 1 og 2 gælder ikke i forbindelse med behandlingen af sager inden for strafferetsplejen.

Generelle vigtige regler fortsat

- Offentlighedsloven
Journaliseringspligten

§ 15. Dokumenter, der er modtaget eller afsendt af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed, skal journaliseres, i det omfang dokumentet har betydning for en sag eller sagsbehandlingen i øvrigt. Det samme gælder interne dokumenter, der foreligger i endelig form.

Stk. 2. Et dokument omfattet af stk. 1, som forvaltningsmyndigheden har modtaget eller afsendt, skal journaliseres snarest muligt efter dokumentets modtagelse eller afsendelse.

Stk. 3. Journalsystemet skal være indrettet således, at det indeholder følgende oplysninger om de dokumenter, der journaliseres:

- 1) Dato for dokumentets modtagelse eller afsendelse.
- 2) Kort tematisk angivelse af dokumentets indhold.

Stk. 4. Pligten til at journalisere efter stk. 1-3 gælder for statslige forvaltningsmyndigheder omfattet af § 2 og kommunale og regionale enheder, der kan henregnes til den kommunale og regionale centralforvaltning.

Stk. 5. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om helt eller delvis at undtage forvaltningsmyndigheder m.v., der er omfattet af stk. 4, fra pligten til at journalisere.

Stk. 6. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at pligten til at journalisere efter stk. 1 og 2 også skal gælde for kommunale og regionale enheder samt selskaber m.v., der ikke er omfattet af stk. 4.

Service_loven

- Formålet med serviceloven er:
  - **§ 1.** Formålet med denne lov er
    - 1) at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,
    - 2) at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og
    - 3) at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
  - Stk. 2.* Formålet med hjælpen efter denne lov er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.
  - Stk. 3.* Hjælpen efter denne lov bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

Kommunernes omsorgsforpligtelse

- Omsorgsforpligtelsen fremgår fx helt tilbage fra forarbejderne til lov om forsorgen for åndssvage.
- I dag er den hjemlet i Servicelovens § 82:

§ 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Serviceoven fortsat

- Generelle ting I skal vide om serviceloven:
  - Der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering af en borgers behov for hjælp.
  - Hvad betyder det?
    - Det betyder, at kommunen altid skal foretage en vurdering af dit behov for hjælp jf. sel § 1 stk. 3. De må ikke alene give afslag på hjælp fx på baggrund af en politisk vedtaget servicestandard.
- Tilbud om handleplan skal ske jf. servicelovens § 141 stk.2
- Borgeren har krav på en skriftlig afgørelse:
  - Kapitel 16 er hjemlet i servicelovens § 89, hvor det fremgår at alle afgørelser efter kapitel 16, skal træffes skriftligt
  - Kapitel 20, hvor § 110 om midlertidigt ophold på herberg fremgår er reguleret i forvaltningsloven, hvor det fremgår af § 23, at man kan forlange at få en mundtlig afgørelse på skrift hvis man ikke får fuldt ud medhold.

Serviceoven fortsat

- Borgeren kan klage over de afgørelser der træffes efter serviceloven
  - Det fremgår af § 166:

§ 166. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov kan, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Afgørelser efter § 109, stk. 3, og § 110, stk. 3, der træffes af lederen af boformen, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

- Klagemuligheden er dog væsentligt forringet efter ny principafgørelse:
  - 3-22 fra 4. marts 2022:
    - Hvis borgeren bortvises på baggrund af en husordensregel, så er der ikke klagemulighed.....
    - Hvis borgeren udskrives på helt almindeligt grundlag hvor der ikke er overtrådt en husordensregel, så er der klagemulighed.
  - SAND er ikke enige:
    - En udskrivning er en udskrivning, anset om det er på baggrund af en husorden eller ej!
    - Hvem tjekker at de kriterier/betingelser som herbergerne skriver ind i deres husordner er saglige og ikke krænker borgerens rettigheder, når man ikke kan klage over en bortvisning, selvom den er dybt krænkende
    - Herbergerne kan nu skrive alt ind i husordenen da ingen borger så kan klage over det.

Serviceoven fortsat

- Yderligere er der en afledt rettighed som man kan gøre brug af på herbergsområdet
  - Det er retssikkerhedens § 72 om opsættende virkning

§ 72. Klage over en afgørelse har ikke opsættende virkning, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Klage efter §§ 166 eller 167 i lov om social service over afgørelser om hjemgivelse og hjemgivelsesperiode efter § 68, stk. 2, i lov om social service og afgørelser om valg af anbringelsessted efter § 68 b, stk. 1, i lov om social service har opsættende virkning. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, træffer kommunalbestyrelsen samtidig med afgørelse om valg af anbringelsessted eller ændret anbringelsessted afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Afgørelsen om, at en afgørelse iværksættes straks, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Klage over en afgørelse om, at anbringelse uden for hjemmet ikke skal opretholdes, jf. § 76, stk. 3, nr. 1, og § 76 a, stk. 2, i lov om social service, har opsættende virkning.

Stk. 4. Ankestyrelsen kan efter begæring tillægge en klage over en afgørelse om botilbud efter kapitel 20 i lov om social service opsættende virkning.

Serviceoven fortsat

- Hvad betyder opsættende virkning?
  - Det betyder, at myndighedens afgørelse først kan iværksættes fra det tidspunkt klageinstansen har truffet afgørelse i sagen
- Hvorfor er det vigtigt?
  - Det er det fordi det giver borgeren mulighed for at få prøvet sin sag i Ankeinstansen inden de ryger ud fra herberget
  - Det giver borgeren mulighed for at finde et andet sted så vedkommende ikke skal stå uden tag over hovedet
  - Det kan faktisk også i nogen tilfælde have uoprettelige konsekvenser hvis de bliver smidt på gaden

Afslag på ophold og udsmidninger fra Herberg

- Hvilke rettigheder har jeg hvis jeg får afslag på ophold pga. målgruppen?
- Hvilke rettigheder har jeg når jeg bliver smidt ud fra et herberg jeg allerede har opholdt mg på?
- 2 cases:

www.Vecto.rs · 15257

Case 1

- CASE:
  - Du henvender dig til et herberg og ønsker at få en plads hvor du kan sove. Herberget giver afslag, da de ikke mener du er i målgruppen.
  - HVAD GØR DU?
    - Bed om en skriftlig afgørelse
    - Klag over afgørelsen hvis du ikke er enig
      - Afvent genvurdering og indsendelse til Ankestyrelsen
    - Hvis I ser ting i undrer jer over i afgørelserne omkring målgruppevurderingen kan I kontakte mig
    - Mangler praksis på området så altid godt at klage selvom man ikke selv kan bruge afgørelsen til noget - for andres skyld

Case 2

- CASE:
  - Du tager ophold på et herberg og bor der ca. 6 mdr. Der opstår konflikt med en anden borger og den anden borger går til botilbudslederen og fortæller at han er blevet truet af dig. Du bliver omgående smidt ud for trusler mod en anden beboer på herberget.
  - HVAD GØR DU?
    - NYT PÅ OMRÅDET
    - Klag og bed om en afgørelse på skrift og anmod samtidig om opsættende virkning af klagen (betyder at afgørelsen først begynder fra den dag klageinstansen har truffet afgørelse)
    - Afgørelsen skal du modtage hurtigst muligt eller senest 2 uger efter på skrift, men da du har bedt om opsættende virkning skal de træffe afgørelsen meget hurtigere.
    - Husk de har pligt til at hjælpe dig med at finde et andet sted du kan være.

Aktivloven (lov om aktiv socialpolitik)

- Formålet med aktivloven:

§ 1. Formålet med denne lov er

- 1) at forebygge, at personer, der har eller kan få vanskeligheder ved at fastholde et arbejde, får behov for hjælp til forsørgelse, og
- 2) at skabe et økonomisk sikkerhedsnet for enhver, som ikke på anden måde kan skaffe det nødvendige til sig selv og sin familie.

Stk. 2. Formålet med at give hjælp til forsørgelse er at sætte modtageren i stand til at klare sig selv. Modtageren og ægtefællen skal derfor efter evne udnytte og udvikle deres arbejdsevne, herunder ved at tage imod tilbud om arbejde, tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, tilbud efter kapitel 5 i lov om compensation til handicappede i erhverv m.v. eller tilbud i medfør af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet eller introduktionsprogrammet efter integrationsloven.

Stk. 3. Modtageren skal ud fra sine behov og forudsætninger have mulighed for indflydelse og medansvar ved tilrettelæggelsen af hjælpen

Aktivloven fortsat

- § 11: Kommunen yder hjælp i form af kontanthjælp, uddannelseshjælp. Integrationsydelse mv.
  - Betingelser:
    1. ansøger skal have været ude for ændringer i sine forhold fx arbejdsløshed, sygdom mv.
    2. Ændringerne skal bevirke at borgeren ikke kan skaffe det nødvendige til egen eller familiens forsørgelse
    3. Behovet må ikke kunne dækkes gennem andre ydelser
    4. For at kunne modtage kontanthjælp skal borgere have opholdt sig i Riget Danmark de seneste 9 ud af 10 år.
- Hvis opholdskravet ikke er opfyldt modtages integrationsydelse efter § 22.

Aktivloven fortsat

- Sag om myndighedens oplysningspligt i forbindelse med ansøgning om kontanthjælp
  - Ombudsmandens redegørelse: FOU nr 2020.7
  - Principafgørelse: 32-20
- SAND førte sagen, som handler om:
  - Borger var hjemløs og kunne ikke dokumentere til mindste detalje, at han havde opholdt sig i landet de seneste 9 ud af 10 år.
  - Kommunen mente at han skulle have integrationsydelse, da borgeren klart skulle bevise at han med sikkerhed havde opholdt sig i landet de her (7 ud af 8 i 2016)9 ud af 10 år siden 2018. Mange borgere oplevede afvisning af alt andet dokumentation end fx udskrift om indtjeningsgrundlag.
  - Sagen blev anket og Ankestyrelsen stadfæstede kommunernes vurderinger

Aktivloven fortsat

- SAND tog sagen videre til ombudsmanden som kom med en udtalelse som omhandler officialprincippet (RSL § 10)
  - I Danmark plejer folkeregisteradressen at kunne dokumentere at man har opholdt sig i landet, men ved særlige omstændigheder skal dette fraviges
  - Forarbejderne:
    - Ingen tilstrækkelige holdepunkter i forarbejderne ift. at manglende oplysninger om indtjening vil kunne skærpe bevisbyrden til borgeren som så skulle dokumentere til mindste detalje at vedkommende havde opholdt sig i landet.
    - Blandt andet livsførelse og livssituation måtte indgå i en samlet vurdering
    - Først hvis kommunen i fx indtjeningsoplysninger kan så tvivl om hvorvidt borgeren reelt har opholdt sig i dk, så kan de bede om dokumentation
    - Men hvis alle oplysninger i sagen ikke indikere at borgeren har opholdt sig udenlands så skal den skønsmæssige vurdering gå i borgerens retning

Aktivloven fortsat

- Det betyder:
  - Hjemløse som ikke kan dokumentere ophold via indtjeningsystemet kan bruge andre dokumentationsmuligheder
  - Københavns Kommune genoptog selv dem de mente var omfattet af afgørelsen men der kan være flere.
  - Borgerne fik mange penge tilbage, da de fik dem med tilbagevirkende kraft som udgangspunkt for de seneste 3 år.

Sanktioner(fradrag)

- Reguleret i Aktivlovens §§ 35 og 36
- Formål med sanktioner:
  - Sikre at kontanthjælps- eller uddannelsesmodtageren står til rådighed bl.a. for de indsatser der skal bringe borgeren i arbejde eller uddannelse.
- Principmeddelelse 88-14
  - Når en aktivitetsparat borger udebliver fra et tilbud skal kommunen altid vurdere om der er andre rimelige grunde end dem der udtrykkeligt er nævnt i loven, så borger ikke får en sanktion.
  - Som udgangspunkt gælder sanktionsreglerne for alle der modtager kontanthjælp eller uddannelseshjælp.
    - Rådighedsforpligtelsen er dog forskellig for de to grupper og der er derfor forskel i hvilke grunde der kan være rimelige.

Sanktioner fortsat

- Principmeddelelse 39-15
  - Fortæller lidt om hvornår alle rimelige muligheder for personlig kontakt kan være udtømte:
    - Beror på konkret og individuel vurdering af borgerens sag, hvilke og hvor mange forsøg på personlig kontakt kommunen skal gøre før den har udtømt alle rimelige muligheder.
    - Det er som udgangspunkt ikke nok, at kommunen kun forsøger kontakt via opringninger til privat telefonnummer og/eller skriver til mail hvis der er andre rimelige muligheder for at nå kontakt fx mentor, bopæl eller tilbudssted.
- Kommunen skal dokumentere forsøgene på kontakt - kan gøres ved notater
- OBS på egen oplysningspligt!

Aktivlovens andre muligheder

- Det er i aktivloven man kan søge om enkeltydelser, tandbehandling (med egenbetaling), indskud til lejlighed mv.
- Meget restriktive bestemmelser og det er ikke nemt at få bevilget noget der, men vores målgruppe er ofte omfattet.

Retssikkerhedsloven

- Mange af vores borgere flytter fra sted til sted og det er derfor vigtigt at vide noget om hvilken kommune der er bopælskommune, opholdskommune, tidligere opholdskommune, oprindelig opholdskommune og handle- og betalingskommune
- Det er forskelligt hvor du skal søge om hjælp efter serviceloven, aktivloven og fx sundhedsloven

Mellemkommunale forhold

- Retssikkerhedslovens §§ 9- 9C:
    - Opholdskommune - voksne
      - Oprindelig
      - Aktuel
      - Tidligere
  - Udgangspunktet er at opholdskommunen har pligt til at hjælpe
    - En person har som udgangspunkt opholdskommune hvor personen har bopælskommune eller hvor de sædvanligvis opholder sig
- Men
- Man kan erhverve ny opholdskommune

Mellemkommunale forhold fortsat

- Hvad betyder reglerne for mig som hjemløs?
  - Det kan være svært at finde ud af hvilken kommune der skal hjælpe mig
  - Hvor skal jeg stå til rådighed hvis jeg vil søge kontanthjælp og kan jeg bare blive ved med at modtage fra tidligere kommune selvom jeg flytter på herberg i en anden kommune?

Case

- Lone har boet 20 år i Tønder Kommune. Hun bliver hjemløs i forbindelse med en skilsmisse og har pludselig ingenting. Hun har problemer med at få pengene til at række, da hun både drikker for meget og spiller pengene op.
- Lone søger på herberg i Esbjerg og får der bopælsadresse.
  - Hvilken kommune skal hjælpe Lone med ydelser efter serviceloven?
  - Hvor skal Lone melde sig aktiv på jobcenter?
  - Hvem skal Lone betale til for opholdet på herberg?

Klage?

- Spørgsmålet om hvorvidt borgeren hører til den ene eller anden kommune er et anliggende mellem de pågældende kommuner.
- Du er ikke part i sagen og kan derfor IKKE klage!
- Hvis en tidligere kommune vedkender sig borgeren, er der ingen tvist mellem kommunerne og det eneste du kan gøre, er at prøve og overbevise den kommune der har vedkendt sig dig, om at du har fået ny opholdskommune.

Mellemkommunale forhold

- Hvem skal så handle mens kommunerne tvister med hinanden?
  - § 9 stk. 13:
Den kommune hvor borgeren sidst har haft bopælsadresse skal handle mens tvisten står på.

Sundhedsloven

- Hvad siger sundhedsloven om ydelser efter den lov?
  - § 7 Personer med bopæl i landet har ret til lovens ydelser
  - Ved bopæl forstås tilmelding til folkeregistret

Socialtandpleje sundhedslovens § 134a

□ Formål:

- At understøtte, at de mest socialt udsatte borgere får den tandplejebehandling, som de har brug for.

□ Målgruppen

1. Borgere med særlige sociale problemer (gadehjemløse og andre borgere der kan benytte herberger, varmetuer, væresteder (herunder hvis borgeren ikke kan opholde sig i egen bolig))
2. Borgere der har svært ved eller slet ikke kan gøre brug af de eksisterende tandplejeordninger og
3. Borgeren skal have et tandbehandlingsbehov
4. Ret til ydelsen hvis du har bopæl i Danmark - tilmelding til folkeregistret

Socialtandpleje

- Hvad kan du få hjælp til?
  - akut smertelindrende tandbehandling (afhjælp af smerte, infektion, hævelse, skade eller anden akut tilstand)
  - og funktionsopbyggende tandbehandling (ved fx nedsat tyggefunktion eller hvor borger fx har tabt fortænder som er vansirende)
  - forebyggende råd og vejledning i forhold til vedligeholdelse af den behandling man har modtaget. Det vil sige information instruktion i hvordan man plejer tænderne og hvordan man behandler eksisterende sygdom og hvordan man forebygger ny sygdom

Andet vigtigt

- Hensigten med denne bestemmelse er at der skal vær en forholdsvis hurtig visitering, det er derfor ikke meningen at borgeren skal vente i flere dage eller uger på afgørelsen
- Det er muligt for kommunen at tilbyde borgeren yderligere behandling, fx genopbygning af hele tandsæt eller proteser men det beror på en konkret og individuel vurdering af borgerens tandsundhed og evne til at indgå i et længerevarende behandlingsforløb
- Ret til en skriftlig afgørelse ved ønske
- Klageadgang:
  - Til Styrelsen for Patientklager over afslag på målgruppen, ikke selve behandlingen eller hvilken klinik der skal udføre behandlingen.